

Horyzonty Polityki
2021, Vol. 12, N° 39

PAULINA PUKIN-SOWUL

<http://orcid.org/0000-0002-2162-079X>
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
paulina.pukin@uwm.edu.pl

DOI: 10.35765/HP.2015

Strefa euro a utrata autonomii krajowej władzy polityki ekonomicznej

Streszczenie

CEL NAUKOWY: Celem artykułu jest przedstawienie zależności pomiędzy utworzeniem strefy euro a utratą autonomii krajowej władzy polityki monetarnej w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Refleksja nad tym zagadnieniem jest próbą wyjaśnienia procesów zachodzących we współczesnych powiązaniach polityka–ekonomia.

PROBLEM I METODY BADAWCZE: W artykule skoncentrowano się na przedstawieniu wpływu przystąpienia i uczestnictwa w strefie euro na konsekwencje utraty autonomii krajowej polityki gospodarczej. Wykorzystano krytyczną analizę źródeł naukowych oraz *case study*.

PROCES WYWODU: Artykuł zaczyna się szkicem przedstawiającym założenia teoretyczne na temat międzynarodowej integracji gospodarczej, w dalszej części tekstu analizowany jest przede wszystkim przykład strefy euro.

WYNIKI ANALIZY NAUKOWEJ: Kraj przystępujący do strefy euro zobligowany jest do zrezygnowania częściowo z autonomicznej polityki monetarnej. Ostateczny bilans korzyści oraz zagrożeń wynikających z wprowadzenia euro powinien obejmować również inne kwestie społeczno-ekonomiczne oraz polityczne.

WNIOSKI, INNOWACJE, REKOMENDACJE: Przed wprowadzeniem euro w Polsce eksperci powinni przeprowadzić analizy ekonomiczno-polityczne

Sugerowane cytowanie: Pukin-Sowul, P. (2021). Strefa euro a utrata autonomii krajowej władzy polityki ekonomicznej. *Horyzonty Polityki*, 12(39), 127-140. DOI: 10.35765/HP.2015.

dotyczące korzyści i zagrożeń wynikających z przystąpienia do unii walutowej. Ekonomisci powinni skoncentrować się m.in. na wpływie utraty polityki monetarnej na gospodarkę kraju.

SŁOWA KLUCZOWE:

integracja gospodarcza, integracja monetarna,
polityka ekonomiczna, Unia Europejska

Abstract

THE EUROZONE AND THE LOSS OF THE AUTONOMY
OF THE NATIONAL POWER OF ECONOMIC POLICY

RESEARCH OBJECTIVE: The aim of the article is to present the relationship between the creation of the euro area and the loss of autonomy of the national authority of monetary policy in the Member States of the European Union. Reflection on this issue is an attempt to explain the processes taking place in contemporary relations between politics and economics.

THE RESEARCH PROBLEM AND METHODS: The article focuses on the impact of the accession and participation in the euro area on the consequences of the loss of autonomy of the national economic policy. A critical analysis of scientific sources and a case study were used.

THE PROCESS OF ARGUMENTATION: The article begins with a sketch presenting theoretical assumptions on international economic integration. Next, the example of the euro area is primarily analyzed.

RESEARCH RESULTS: A country joining the euro area is obliged to partially give up its autonomous monetary policy. The final balance of benefits and risks of introducing the euro should also cover other socio-economic and political issues.

CONCLUSIONS, INNOVATIONS, RECOMMENDATIONS: Before the introduction of the euro in Poland, experts should conduct economic and political analyzes of the benefits and threats of joining the monetary union. Economists should focus, inter alia, on the impact of the loss of monetary policy on the country's economy.

KEYWORDS:

economic integration, Monetary integration,
Economic policy, The European Union

WSTĘP

We współczesnej gospodarce następują liczne zmiany w stosunkach międzynarodowych (Stosic-Mihajlovic, Trajkovic, 2016, s. 18). Charakterystycznym elementem XXI wieku jest globalizacja rozumiana jako wieloaspektowe zjawisko obejmujące takie wymiary, jak: gospodarczy, społeczny, polityczny, technologiczny oraz kulturowy (Riaz, Hassan i Quadri, 2014, s. 607). Pojęcie to ma ambiwalentny wydźwięk znaczeniowy. Głównymi konsekwencjami globalizacji jest wzrost zintegrowania oraz powiązań gospodarek państwowych. Jednak równocześnie występuje wiele zagrożeń wynikających z globalizacji – np. nierówności społeczno-gospodarcze państw oraz obywateli poszczególnych regionów świata (Lee i Vivarelli, 2006, s. 2). Obecnie na całym świecie można odnaleźć wiele przykładów międzynarodowej integracji polityczno-ekonomicznej. Przykładem takiego bardzo wysokiego poziomu integracji jest Unia Europejska. Istnieje jednak również wiele innych organizacji zrzeszających państwa na wszystkich zamieszkałych kontynentach: Azji, Ameryce Północnej i Południowej oraz w Afryce (Koné, 2012, s. 393). Różnią się one pod względem fazy integracji gospodarczej.

Po drugiej wojnie światowej zostało wyłonionych kilka państw (USA, kraje Europy Zachodniej oraz Japonia), które stały się dominującymi podmiotami na świecie. Większość tych państw odgrywa wciąż znaczącą rolę w światowej gospodarce i poprzez międzynarodową kooperację ma kluczowy wpływ na politykę i gospodarkę mniejszych, zależnych od siebie państw (Starrs, 2013, s. 817).

Temat Unii Europejskiej jest bardzo często poruszany przez naukowców. Przedstawiciele różnych dyscyplin tworzą własne oraz interdyscyplinarne koncepcje, m.in. na temat integracji europejskiej. Do głównych teorii kooperacji w UE zaliczane są przede wszystkim: federalizm, funkcjonalizm oraz neofunkcjonalizm (Czaputowicz, 2008, s. 328-329).

Zagadnienie integracji monetarnej jest również bardzo istotne ze względu na zobligowanie Polski do przystąpienia do strefy euro. W związku z powyższym celem artykułu jest przedstawienie zależności pomiędzy utworzeniem strefy euro a utratą autonomii krajowej władzy polityki monetarnej w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Refleksja nad tym zagadnieniem jest próbą wyjaśnienia

procesów zachodzących we współczesnych powiązaniach polityka–ekonomia. W artykule skoncentrowano się na przedstawieniu wpływu przystąpienia i uczestnictwa w strefie euro na konsekwencję utraty autonomii krajowej polityki gospodarczej. Wykorzystano w tym celu krytyczną analizę źródeł naukowych oraz *case study*.

UNIA WALUTOWO-GOSPODARCZA JAKO PRZYKŁAD MIĘDZYNARODOWEJ INTEGRACJI

Rozważania na temat unii walutowo-gospodarczej warto rozpocząć od zdefiniowania pojęć dotyczących integracji. Są one niejednoznaczne i mogą być różnie interpretowane, w zależności od przedmiotu badań wybranej dyscypliny naukowej. Niemniej jednak słowo integracja pochodzi od łacińskiego czasownika *integratio*, który rozumiany był jako połączenie czy też stworzenie całości z kilku elementów (Barburska, 2018, s. 14).

Integrację gospodarczą można rozpatrywać zarówno jako efekt, jak i kluczowe uwarunkowanie współczesnej gospodarki. Znaczna część autorów odnosi kooperację do stosunków międzynarodowych, a definicje tego pojęcia opierają się na założeniach Ballasa’ego (Churski, 2018, s. 1). Ekonomista ten zdefiniował integrację jako połączenie części w jedną całość. W literaturze ekonomicznej termin „integracja gospodarcza” nie ma tak jednoznacznego znaczenia. Z jednej strony za pewną jej formę uważa się samo istnienie stosunków handlowych między niezależnymi gospodarkami narodowymi; z drugiej oznacza całkowite ekonomiczne zjednoczenie państw. Integracja gospodarcza może przybierać kilka form reprezentujących różne stopnie integracji (Ballasa, 1991, s. 176). W literaturze przedmiotu, opierając się na ewolucji współpracy w ramach ugrupowania europejskiego, wspomina się o pięciu etapach integracji ekonomicznej: strefa wolnego handlu, unia celna, wspólny rynek, unia gospodarcza oraz nieco wyższy poziom współpracy, tj. unia gospodarcza i walutowa. Większość organizacji na świecie spełnia maksymalnie cechy charakterystyczne wspólnego rynku (Liviu, 2012, s. 56).

Integracja monetarna rozumiana jest natomiast jako proces zmierzający do osiągnięcia pełnej wymienialności walut, a w etapie finalnym do wprowadzenia wspólnej waluty w ramach porozumienia

integracyjnego (Dorożyński, 2010, s. 19). Unia walutowa charakteryzuje się tym, iż odrębne jednostki administracyjne mają wspólną walutę (Balcerowicz, s. 86). Należy zaznaczyć, że unia walutowa to określenie bardzo wysokiego stopnia międzynarodowej integracji, która charakteryzuje się wykorzystywaniem jednej waluty, a państwa, które są członkami unii monetarnej, podlegają ponadnarodowej instytucji – bankowi centralnemu. Właśnie ten ostatni element wyróżnia strefę euro jako rzeczywistą unię walutową. Warto jednak wspomnieć, że Unii Europejskiej nie można nazwać unią walutową, ponieważ nie wszystkie kraje członkowskie przyjęły euro do oficjalnego obiegu (Ryan Loughlin, 2018, s. 716).

KORZYŚCI ORAZ ZAGROŻENIA WYNIKAJĄCE Z INTEGRACJI MONETARNEJ, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM UTRATY AUTONOMII POLITYKI MONETARNEJ

Powiązania monetarne odgrywają istotną rolę we współczesnej gospodarce (Puszer, 2014, s. 81-82). W literaturze przedmiotu można spotkać się z wieloma analizami korzyści oraz zagrożeń wynikających z powiązań walutowych. Często są one oparte głównie na konkretnym powiązaniu walutowym (np. wprowadzeniu wspólnego pieniądza w Europie). Poszczególne szkoły ekonomiczne różnie postrzegają pojawienie się powiązań gospodarczych o niższym stopniu kooperacji. Często zauważa się, że poszczególne reżimy walutowe mają ambiwalentny wpływ na gospodarkę. Politycy państw słabiej rozwiniętych, zauważając nieefektywność własnej polityki krajowej, uzależniają państwa się od większych gospodarek. Takie działanie ma na celu zwiększenie dyscypliny monetarnej, dzięki czemu następuje poprawa skuteczności polityki pieniężnej i następuje zmniejszenie inflacji (Ialnazov, Nenovsky, 2001, s. 39). Natomiast na podstawie doświadczeń państw azjatyckich, które zdecydowały się na dolaryzację, można zauważyć, że to powiązanie przyczyniło się do: ustabilizowania waluty, poprawy warunków finansowych dla sektora finansowego oraz wzrostu gospodarczego (Suyanto, 2004, s. 43-47).

Unia monetarna może przynieść wiele korzyści. Do głównych z nich można zaliczyć: eliminację kosztów transakcyjnych oraz ryzyka walutowego, redukcję niepewności ekonomicznej oraz wzrost wiarygodności makroekonomicznej, zmniejszenie stóp procentowych, wzrost powiązań gospodarczych i integracji międzypaństwowej oraz pobudzenie rozwoju społeczno-ekonomicznego. Eliminacja ryzyka walutowego może przyczynić się do wzrostu inwestycji oraz rentowności (Sporek, 2015, s. 11). W zagranicznej literaturze przedmiotu do kluczowych pozytywnych konsekwencji przyjęcia europejskiej waluty zaliczane są: wzrost efektywności mikroekonomicznej (przede wszystkim dotyczy ona przedsiębiorstw), eliminacja kosztów transakcyjnych oraz wahań kursów walutowych, wzrost handlu zagranicznego, efektywna alokacja kapitału, rosnąca konkurencja, przejrzystość cen, zmniejszenie zagrożenia wynikającego z niestabilności waluty krajowej i zwiększenie prawdopodobieństwa występowania niskiej inflacji dzięki prowadzeniu polityki monetarnej przez Europejski Bank Centralny (Stankovic, 2013). Mundell (1973) uznał, że głównymi korzyściami z wprowadzenia wspólnej waluty w Europie będą: seniorat wynikający z tworzenia pieniądza międzynarodowego, ochrona przez dalszą ekspansją dolara amerykańskiego, wzrost kontroli nad europejską podażą pieniądza i jego znaczeniu w gospodarce światowej oraz wprowadzenie nowego instrumentu, dzięki któremu można byłoby poprawić bilans płatności. Natomiast McKinnon (1963) wymienił kilka korzyści z utworzenia optymalnego obszaru walutowego, tj. zapewnienie pełnego zatrudnienia i zbilansowanych płatności międzynarodowych oraz wewnętrznego poziomu cen.

Warto skoncentrować się na analizie konsekwencji wprowadzenia euro. Jej utworzenie było jedną z najistotniejszych zmian i wyzwań we współczesnych finansach międzynarodowych oraz bardzo ważnym krokiem do integracji europejskiej (Sawyer, 2006, s. 31). Ryan i Louglin (2018) uznali, że strefa euro jest interesującym obszarem także ze względu na spełnienie dwóch kryteriów unii walutowej: wykorzystywanie wspólnego pieniądza oraz podleganie członków unii walutowej ponadnarodowej instytucji – bankowi centralnemu. Właśnie ten ostatni element wyróżnia strefę euro jako rzeczywistą unię walutową. Niepowtarzalność europejskiego obszaru walutowego nie oznacza, że strefa euro stała się doskonałą unią lub optymalnym

obszarem walutowym. Przy tworzeniu tej strefy nie uwzględniono historycznych problemów powiązań walutowych, np. sprzeczności interesów poszczególnych państw ugrupowania, nierówności i zróżnicowanej ważności krajów oraz wysokich kosztów i zagrożeń wynikających z braku koordynacji polityczno-ekonomicznej w ugrupowaniu (Pukin, 2020, s. 166). Ekonomiści uznali, że kluczowe problemy strefy euro związane są z niepewną konstrukcją unii walutowej, w tym braku mechanizmów umożliwiających radzenie sobie z szokami asymetrycznymi i zbyt zróżnicowanymi sytuacjami społeczno-gospodarczymi (Ryan, Louglin, 2018, s. 710).

W literaturze przedmiotu wspomina się o tym, że utrata polityki monetarnej jest najistotniejszym kosztem wynikającym z wprowadzenia pieniądza międzynarodowego. Brak samodzielności prowadzenia polityki pieniężnej wynika z koncepcji trójkąta niemożności (ang. *impossible trinity*) oraz teorii optymalnych obszarów walutowych, które ukazują utratę autonomii polityki monetarnej jako długookresowy koszt z wprowadzenia wspólnej waluty. Trójkąt niemożności wskazuje na brak warunków wystąpienia zarówno autonomicznej polityki monetarnej, sztywnej waluty oraz swobodnego przepływu kapitału (Buigut, 2010, s. 62). Utrata samodzielnej polityki pieniężnej w kontekście Teorii Optymalnych Obszarów Walutowych (TOOW) podkreśla nieskuteczność wspólnej polityki monetarnej w przypadku wystąpienia szoku asymetrycznego w unii walutowej (Bukowski, 2013, s. 24). Nieskuteczna polityka pieniężna ponadnarodowej instytucji może przyczynić się do zwiększenia niepewności poziomu rozwoju gospodarczego oraz kosztów opieki społecznej, wynikających z wahań cyklu koniunkturalnego (Gradzewicz, Makarski, 2009, s. 4). Jest to jeden z kluczowych problemów strefy euro, ponieważ nie jest ona optymalnym obszarem walutowym, a utrata autonomii polityki monetarnej jest zagrożeniem w przypadku wystąpienia szoków makroekonomicznych, które odnotowano wielokrotnie w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Pukin, 2019, s. 114). Plümper i Troeger (2006) stwierdzili, że państwa UE z derogacją również tracą autonomię polityki monetarnej, co zwiększa zagrożenia wynikające z niewprowadzenia przez nich wspólnej waluty. Zgodnie z badaniami ekonomistów zmniejszenie skuteczności polityki pieniężnej krajów unijnych, które jeszcze nie przystąpiły do strefy euro, jest bardzo duże zwłaszcza dla małych państw o wysokim

stopniu otwartości i dużej wymianie handlowej z krajami strefy euro (Plümper i Troeger, 2006, s. 213).

Nieosiągalność korzyści z autonomicznej polityki monetarnej przy wprowadzeniu wspólnej waluty tłumaczona jest trójką niemożności. Problem został rozpowszechniony przez twórcę tej reguły R. Mundella. Kanadyjski ekonomista uznał, że realizacja wszystkich celów (sztywny kurs walutowy, autonomiczna polityka monetarna oraz swobodny przepływ kapitału) jest niemożliwa, dlatego wybór priorytetów wskazuje na hierarchię interesów polityków (Benczes, 2013, s. 83). W przypadku usztywnienia kursu walutowego pomiędzy przynajmniej dwoma krajami i swobodnym przepływie kapitałowym, jak ma to miejsce w strefie euro, niemożliwe jest stosowanie autonomicznej polityki monetarnej. W literaturze pojawia się także przykład państw prowadzących autonomiczną politykę monetarną, które mają możliwość swobodnego przepływu kapitału z innymi krajami. W takiej sytuacji niemożliwe jest stosowanie sztywnego kursu walutowego (Aizenman i Ito, 2014, s. 24). Kozłowska (2015) uznała, że niespełnienie kryteriów optymalizacji TOOW skutkuje utrudnieniem prowadzenia wspólnej polityki pieniężnej w strefie euro. Konsekwencją zróżnicowania sytuacji makroekonomicznej i zbyt niskiej zbieżności ekonomicznej krajów należących do europejskiej unii walutowej jest to, że stopa procentowa wyznaczona przez EBC w niektórych państwach może mieć wartość optymalną, natomiast w pozostałych nie (Kozłowska, 2015, s. 22). Jest to zgodne ze stwierdzeniem, że nie zawsze wspólna polityka monetarna jest odpowiednia dla wszystkich (częściej używa się angielskiego określenia *one size does not fit all*). Jedna polityka może być nieefektywna, jeżeli część regionów jej podlegających ma zróżnicowane cele polityczno-gospodarcze albo obszary są nierówne pod względem społeczno-ekonomicznym. W takich sytuacjach regiony nie powinny wiązać się wspólną polityką (Wang, 2015, s. 1).

Państwa, które wprowadziły euro, musiały oddać znaczną część autonomii polityki monetarnej na rzecz Europejskiego Banku Centralnego (EBC). Głównym zadaniem EBC jest przeciwdziałanie zbyt wysokiej inflacji oraz deflacji. Efektywność tego banku jest kontrowersyjna (Matysiak, 2018, s. 89). Z jednej strony, jako jeden z pierwszych banków centralnych zareagował na objawy kryzysu finansowego, z drugiej podkreśla się w literaturze przedmiotu, iż jego działania

były mało skuteczne. Dużym utrudnieniem w działaniu EBC było to, że jest to bank kilkunastu państw o zróżnicowanej sytuacji makroekonomicznej, w których dodatkowo wystąpiły szoki asymetryczne (Żywiecka, 2011, s. 265-270). Ponadto na podstawie doświadczeń Polski w czasie kryzysu gospodarczego można stwierdzić, iż płynny kurs walutowy umożliwił utrzymanie międzynarodowej konkurencyjności ekonomicznej kraju. Polska – jako jeden z nielicznych krajów Unii Europejskiej – potrafiła utrzymać wzrost gospodarczy w czasie kryzysu gospodarczego. Zupełnie inaczej wyglądała sytuacja państw, które wcześniej usztywniły między sobą kurs walutowy. Kraje członkowskie strefy euro nie potrafiły poradzić sobie z wystąpieniem szoku makroekonomicznego (Zbierzchowska, 2010, s. 48-49).

Dodatkowym powodem nieskuteczności polityki monetarnej jest dominacja Niemiec w europejskim obszarze walutowym, która trwa od czasu utworzenia banku centralnego. Co ciekawe, uzasadnieniem stworzenia strefy euro była dominacja niemieckiej waluty po drugiej wojnie światowej w Europie. Dominacja Niemiec utrzymała się w strefie euro. Niemiecki interes wciąż odgrywa znaczącą rolę w tworzeniu strategii EBC, co powoduje, że w przypadku wystąpienia szoku makroekonomicznego w strefie euro bank centralny najprawdopodobniej zdecyduje się na stworzenie możliwości przywrócenia równowagi w Niemczech, pomijając sytuację pozostałych krajów ugrupowania (Mikhel, 2012, s. 101).

Problem utraty polityki monetarnej jest również istotny dla państw Europy Środkowo-Wschodniej, które przystąpiły do Unii Europejskiej w 2004 roku. Część z nich wprowadziło euro. Przykładem może być Słowacja. W tym kraju 16 lipca 2003 roku uchwalono strategię wprowadzenia euro, natomiast w roku następnym ustalono z Narodowym Bankiem Słowacji plan konwergencji gospodarczej, w tym spełnienia kryteriów zbieżności. Przystąpienie Słowacji do strefy euro wymagało zmiany prawa krajowego. Modyfikacja legislacji została podzielona na trzy elementy. Po pierwsze, należało wprowadzić nowe regulacje o ogólnej specyfice, które koncentrowały się przede wszystkim na ładzie prawnym Słowacji. Wprowadzono tzw. ustawę horyzontalną, zgodnie z którą uchwalono, że euro stanie się prawnym środkiem płatniczym na terytorium kraju oraz ograniczono znaczenie Narodowego Banku Słowacji na rzecz Europejskiego Banku Centralnego. Następnie przeprowadzono nowelizację przepisów

dotyczących różnych dziedzin prawa odnoszących się do waluty kraju (np. prawa finansowego, handlowego). Trzecia grupa legislacyjna dotyczyła aktów o mniejszym znaczeniu (Dąbkowska, 2019, 33-34). Skuteczna realizacja tego planu umożliwiła wprowadzenie euro w 2008 roku (Adamiec, 2010, s. 6-7). Warto również podkreślić, że Narodowy Bank Słowacji wprowadził wiele zadań w celu ograniczenia nieuczciwych praktyk, które mogłyby przyczynić się do nieuzasadnionego wzrostu cen. Jedną z nich było podawanie cen zarówno w koronach, jak i w euro przez 17 miesięcy (niecałe pół roku przed przystąpieniem do strefy euro oraz prawie rok po wprowadzeniu euro (Czech, 2005, s. 59). Ocena przystąpienia Słowacji do strefy euro w czasie kryzysu gospodarczego często rozpatrywana jest z punktu widzenia wyznawanych wartości. Z jednej strony zwolennicy euro podkreślają znaczenie stabilności waluty, z drugiej przeciwnicy dostrzegają, że aktywność EBC miała na celu wsparcie krajów EU-15 i nie wzięła pod uwagę uwarunkowań ekonomicznych m.in. Słowacji, wskutek czego aktywność ekonomiczna tego kraju zdecydowanie osłabiła się. Brak autonomicznej polityki monetarnej również uniemożliwił wykorzystanie np. deprecjacji w celu zwiększenia konkurencyjności gospodarki danego kraju.

WYNIKI ANALIZY NAUKOWEJ

Kluczowymi elementami współczesnej gospodarki są integracja oraz globalizacja. Międzynarodowa kooperacja ekonomiczna przyczynia się do wzrostu powiązań gospodarczych, w tym walutowych.

Integracja opierająca się na wspólnej walucie wiąże się zarówno z pozytywnymi, jak i negatywnymi konsekwencjami. Korzyściami z ujednoczenia waluty są bezpośrednie oraz pośrednie skutki eliminacji ryzyka walutowego, takie jak np.: zmniejszenie kosztów transakcyjnych, ograniczenie niepewności prowadzenia międzynarodowej aktywności ekonomicznej oraz wzrost handlu i PKB. Negatywne konsekwencje związane są przede wszystkim z utratą autonomii polityki monetarnej.

Na przykładzie strefy euro można zauważyć, że utrata polityki monetarnej może być znacznym zagrożeniem, co wynika z kilku przesłanek.

Po pierwsze, strefa euro nie jest optymalnym obszarem walutowym, wskutek czego oddanie suwerenności na rzecz ponadnarodowej instytucji uniemożliwia poradzenie sobie z szokami makroekonomicznymi.

Po drugie, zgodnie z trójkątem niemożności brakuje warunków wystąpienia zarówno autonomicznej polityki monetarnej, jak i sztywnej waluty oraz swobodnego przepływu kapitału.

Po trzecie, efektywna wspólna polityka monetarna dla 19 państw o zróżnicowanym poziomie społeczno-ekonomicznym nie jest możliwa zgodnie z założeniem *one size does not fit for all*.

Działalność Europejskiego Banku Centralnego jest bardzo często oceniana negatywnie, ponieważ europejski obszar walutowy składa się ze zróżnicowanych państw pod względem ekonomicznym, wskutek czego jego aktywność jest utrudniona.

WNIOSKI

Wprowadzenie euro może mieć zarówno pozytywne, jak i negatywne konsekwencje o charakterze ekonomicznym, społecznym oraz politycznym. Sceptycy wspólnej waluty wskazują, że utrata polityki monetarnej jest jednym z najważniejszych zagrożeń przystąpienia do strefy euro. Brak samodzielności prowadzenia polityki pieniężnej wynika z koncepcji trójkąta niemożności oraz TOOW. Jest to jeden z kluczowych problemów strefy euro, ponieważ nie jest ona optymalnym obszarem walutowym, a utrata autonomii polityki monetarnej jest zagrożeniem w przypadku wystąpienia szoków makroekonomicznych. Na podstawie doświadczenia Słowacji można zauważyć, że kraj ten przed przystąpieniem do strefy euro był zobligowany do znacznej zmiany przepisów legislacyjnych dotyczących polityki monetarnej, utraty części polityki monetarnej Narodowego Banku Słowacji na rzecz Europejskiego Banku Centralnego, a aktywność EBC nie uwzględnia uwarunkowań ekonomicznych Słowacji.

BIBLIOGRAFIA

- Adamiec, J. (2010). Wpływ wprowadzenia euro na wskaźniki gospodarcze i sytuację konsumentów na przykładzie Irlandii i Słowacji : wnioski dla Polski. *Analizy BAS*, 13(38), 1-12.
- Aizenman, J. i Ito, H. (2014). The More Divergent, the Better? Lessons on Trilemma Policies and Crises for Asia. *Asian Development Review*, 31(2), 21-54. https://doi.org/10.1162/ADEV_a_00030
- Balcerowicz, L. (2012). Problemy strefy euro. 2012. *Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny*, 1, 81-87. DOI: 10.14746/rpeis.2012.74.1.6.
- Barburska, O. (2018). Jak jednoczyła się Europa – geneza integracji europejskiej. W: E. Latoszek, M. Proczek, A. Szczerba-Zawada, A. Maślóń-Oracz, K. Zajączkowski (red.), *Unia Europejska. Istota, szanse, wyzwania*. Warszawa: Wyd. CeDeWu sp. z o.o.
- Benczes, I. (2014). The theory of optimum currency areas. W: T. Palánkai (red.), *The economics of global and regional integration* (s. 83-95). Budapeszt: Akademiai Kiado.
- Buigut, S. (2010). Loss of Monetary Policy Autonomy and Public Attitude toward Monetary Union. *Journal of International and Global Economic Studies*, 2 (2), 61-76.
- Bukowski, S. (2013). *Integracja rynków finansowych w Unii Europejskiej: Czechy, Polska, Słowacja, Słowenia, Węgry – obszar euro*. Radom: Instytut Naukowo-Wydawniczy „Spatium”.
- Burange, L.G., Ranadive, R.R. (2011). The evolution of exchange rate regimes: a review. *Working Paper of University of Mumbai*, 36(9), 1-59.
- Churski, P. (2018). Międzynarodowa integracja gospodarcza jako megatrend współczesnych przemian czynników rozwoju w Europie. *Studia PAN*, 184(6), 29-42.
- Czaputowicz, J. (2008). *Teorie stosunków międzynarodowych. Krytyka i systematyzacja*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Czech, K. (2012). Rozwój strefy euro z perspektywy wybranych państw – wnioski dla Polski, *Studia Ekonomiczne Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 123, 53-67.
- Dąbkowska N. (2019). Wstąpienie państwa do strefy euro – korzyści i niebezpieczeństwa, na przykładzie Słowacji. *Przegląd naukowo-metodyczny. Edukacja dla bezpieczeństwa*, 3(44), 31-44.
- Desquillet, J-B., Hefeker, C. (2007). The Stabilizing Role of a Dual Currency Board. *LEO Working Papers*, 1654, 1-25.
- Gradzewicz, M., Makarski, K. (2009). The macroeconomic effects of losing autonomous monetary policy after the euro adoption in Poland. *National Bank of Poland Working Paper*, 58, 1-42. DOI: 10.2139/ssrn.1752227.

- Ialnazov, D., Nenovsky, N. (2001). The Currency Board and Bulgaria's Accession to the European Monetary Union. *The Kyoto University Economic Review*, 70, 31-48.
- Koné, S. (2012). Is Economic Integration Between Developing Countries a Singular Process? *Journal of Economic Integration*, 27(3), 386-409. DOI: 10.11130/jei.2012.27.3.386.
- Kozłowska, J. (2015). Polityka Europejskiego Banku Centralnego w dobie kryzysu finansowego. *Zeszyty Naukowe Firma i Rynek*, 1(48), 19-32.
- Matysiak P. (2018). Niestandardowe instrumenty polityki monerarnej stosowane przez Europejski Bank Centralny. W: E. Gruszewska, K. Karpinska, A. Protasiewicz, *Współczesne problemy ekonomiczne w badaniach młodych naukowców. Wzrost, rozwój i polityka gospodarcza* (tom I) (s. 88-99). Białystok: Polskie Towarzystwo Ekonomiczne.
- McKinnon, R. (1963). Optimum Currency Area. *American Economic Review*, 53(4), 717-725.
- Mikhel, R. (2012). German influence on the EU monetary policy. *Jaunųjų mokslininkų darbai*, 4(37), 101-107.
- Mundell, R. (1973). A plan for a European currency. W: H.G. Johnson I A.K. Swoboda (red.), *The Economics of Common Currencies* (s. 143-176). Crows Nest: Allen and Unwin.
- Lee, E. i Vivarelli, M. (2006). The Social Impact of Globalization in the Developing Countries. *IZA DP*, 1925, 1-28.
- Liviu, C.A. (2012). The economic integration: concept and end of process. *Theoretical and Applied Economics*, 10(575), 55-70.
- Plümper, T., Troeger V.E. (2006). The Euro and Monetary Policy Autonomy in European Non-Euro Countries. *European Union Politics* 7(2), 213-234. DOI: 10.1177/1465116506063708.
- Pukin, P. (2019). Wpływ wprowadzenia euro na handel państw członkowskich unii monetarnej. *Catallaxy*, 4(2), 113-122. DOI: 10.24136/cxy.2019.007.
- Pukin P. (2020). Dimensions of Culture and the Size of the Shadow Economy in the Member States of the European Union. *Olsztyn Economic Journal*, 15(2), 165-173. DOI: 10.31648/oej.5839.
- Puszer, B. (2014). The euro as an international currency in the official sector. *Journal of Economics and Management*, 16, 78-96.
- Riaz Mir, U., Mahnaz Hassan, S. i Quadri, M.M. (2014). Understanding Globalization and its Future: An Analysis. *Pakistan Journal of Social Sciences*, 34(2), 607-624.
- Ryan, J., Loughlin, J. (2018). Lessons from historical monetary unions – is the European monetary union making the same mistakes? *International Economics and Economic Policy*, 15, 709-725. DOI: 10.1007/s10368-018-0416-8.

- Sawyer, M. (2006). Understanding Globalization and its Future: An Analysis.Future Possibilities. *World Economic Review*, 6, 31-43.
- Sporek, T. (2015) Perspektywy i konsekwencje wprowadzenia euro w Polsce – bilans korzyści i kosztów. *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 228, 7-21.
- Stankovic, M. (2013). The advantages of being a member of the European Monetary Union and its influence on trade in the Eurozone. *Skola biznesa*, 2, 30-46. DOI: 10.5937/skolbiz1302030S.
- Starrs, S. (2013). American Economic Power Hasn't Declined—It Globalized! Summoning the Data and Taking Globalization Seriously. *International Studies Quarterly*, 57, 817-830. DOI: 10.1111/isqu.12053.
- Stosic-Mihajlovic, L., Trajkovic, S. (2016). Modern economy: Features and developments. *Journal of Process Management New Technologies*, 4(2), 17-25. DOI: 10.5937/JPMNT1602017S.
- Suyanto, B. (2004). Currency board arrangements: arguments for and against adoption in Indonesia. *Jurnal Ekonomi & Pendidikan*, 2(1), 22-51. DOI: 10.21831/jep.v1i2.661.
- Tkalec, M., Vizek, M., Ivanov, M. (1999). The Determinants of Financial Euroization in a Post- Transition Country: Do Threshold Effects Matter? *Finance a Uver*, 61(3), 230-251. DOI: 10.2298/pan1301089t.
- Wang, S. (2015). One size does not fit all: the need for flexibility in policy responses to slow growth. *Wang China Finance and Economic Review*, 3(5), 1-7. DOI: 10.1186/s40589-015-0020-9.
- Zbierzchowska, D. (2010). Konsekwencje stosowania określonych systemów kursowych w warunkach kryzysu finansowego na przykładzie krajów Europy Środkowo-Wschodniej. *Equilibrium*, 1(4), 37-49.
- Zaremba, M. (2015). Integracja monetarna w Afryce Zachodniej – rozwój i funkcjonowanie strefy franka CFA. *Acta Universitatis Lodziensis, Folia Oeconomica*, 6 (317), 175-195.
- Żywiecka, H. (2011). Niekonwencjonalna polityka pieniężna systemu Rezerwy Federalnej, Europejskiego Banku Centralnego oraz Banku Anglii w odpowiedzi na kryzys finansowy lat 2007-2008. *Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny*, 2, 255-275.

Copyright and License

This article is published under the terms of the Creative Commons Attribution – NoDerivs (CC BY- ND 4.0) License <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>